

es saig

octubre 2013
n. 392

PREMSA
CORONA

PER UNA EDUCACIÓ PÚBLICA DE QUALITAT I EN CATALÀ

Les Illes Balears en general i Mallorca en particular viuen aquestes setmanes un dels moments més convulsos de la seva història recent. De tothom és sabut que les ordres donades per Madrid d'apujar ràtios als centres escolars i augmentar hores als docents va provocar a les Illes Balears la pèrdua de 1.000 llocs de feina en el sector educatiu, amb una incidència molt especial en els departaments d'orientació i suport. A aquestes mesures se n'hi afegiren d'altres com la supressió de les beques de menjador, la no cobertura de les baixes fins a un mes d'haver-se produït, etc. En definitiva, unes mesures que deixaren tocat un sector sensible com l'educació pública, una de les potes que sustenten l'estat del benestar.

Durant el curs passat, però, aquesta llavor enquistada va ser regada amb un pla que, ja de bon principi va ser rebut amb l'oposició frontal per part del cos de docents, que va mostrar el seu rebuig amb la campanya d'Enllaçats pel català. Ja a final del curs, els docents es constituïren en assemblea i posaren els fonaments d'una mobilització que havia d'acabar amb una aposta valenta en defensa d'un ensenyament públic de qualitat i en la nostra llengua: una vaga indefinida.

Amb més de 5.000 signatures d'aval, i més de 1.000 assistents en assemblea, l'assemblea de docents convocà la vaga indefinida. Pocs dies abans, l'afiliació de l'STEI ja havia fet el mateix i aquest sindicat fou secundat per CCOO, UGT i, finalment, ANPE. A partir d'aquí, els fets s'han desencadenat de manera tan veloç com inèdita i sorprenent. El seguiment d'aquesta vaga indefinida ha estat superior al de les convocatòries de vagues puntuals del curs passat i els sentiments de complicitat i solidaritat s'han desplegat arreu del territori illenc, nacional i estatal. El degotís d'adhesions a les reivindicacions dels mestres i professors és constant i creixent, el suport econòmic als vaguistes suma doblers a cada dia que passa i ja en els primers dies de mobilitzacions han comptat amb un suport imprescindible per garantir l'èxit de l'escomesa: la solidaritat dels pares i mares i dels alumnes. És tota la comunitat educativa la que dona suport a la causa dels docents i les mostres de solidaritat ja han transcendit fins i tot més enllà i arriben des de tots els sectors socials. Mallorca i les Illes Balears viuen aquests dies jornades històriques, amb mobilitzacions de milers de persones gairebé cada dia i amb un teixit organitzatiu que fa amplificar la reivindicació i la fa visible i sensible a tots els racons de la societat illenca. El Govern de José Ramón Bauzá, per part seva, s'ha mostrat opac i impermeable a les reivindicacions i mobilitzacions i ha menyspreat de manera continuada la figura del docent, sense voler escoltar la veu dels professionals a l'hora de proposar canvis en la política educativa de la comunitat autònoma.

L'Associació de Premsa Forana de Mallorca, sempre atenta als esdeveniments que marquen l'agenda política i social de l'illa vol mostrar també el seu suport explícit, compromès i solidari a la causa dels mestres i professors de les Illes Balears que aquests dies sacrifiquen el seu sou per reclamar que es derogui el TIL i que es recuperin les places de professorat fins ara suprimides. És per això que, mentre duri el conflicte, hem convidat tots els nostres associats a lluir a les seves capçaleres la camiseta verda que ha simbolitzat aquest moviment, així com també a publicar aquest editorial conjunt. A més, en decisió acordada per la junta directiva, la nostra associació aportarà 600 euros a la caixa de resistència de l'Assemblea de Docents.

ASSOCIACIÓ DE PREMSA FORANA DE MALLORCA

LA NOSTRA PORTADA

L'hem feta a partir de fotos de Jerònia Pou: camisetes verdes a les finestres i els balcons com a forma de suport a les reivindicacions de la comunitat educativa.

- 02 Editorial
- 04 El temps
- 05 Contes per fer i desfer
- 05 Calaix de sastre
- 06 M'han dit que diuen
- 07 Moviment demogràfic
- 08 Recordam els qui ens han deixat
- 09 Una passejada, dues estampes
- 10 Sabeu on és?
- 11 Fa vint anys
- 12 Els lectors escriuen
- 13 L'AMPA informa
- 14 Una ració de poesia
- 15 Noticiari de l'Obra Cultural Balear
- 16 El racó de la glosa
- 17 Fa anys
- 18 Ens heu de fer una glosa
- 24 Salsa violeta
- 26 Flora d'Algaida
- 27 Imatges de la Fira de Pina
- 28 Consulta veterinària
- 29 El PSM informa
- 30 Sobre astronomia
- 31 Noticiari
- 32 Una Xerradeta amb...

A la Fira de Pina de dia 21-9-2003, taula de l'AMPA per recaptar diners per tal d'ajudar els docents en vaga. (Foto de Jerònia Pou).

Es Saig. Bolletí de l'Obra Cultural Balear d'Algaida

D.L.: P.M. 495/80

Revista mensual

DOMICILI: Apartat de correus n.5 Algaida

TELÈFONS: 971125308 / 971665275 **ADREÇA ELECTRÒNICA:** essaig@premsaforana.cat

ADMINISTRACIÓ: Junta Directiva de l'OCB d'Algaida

CORRECCIÓ LINGÜÍSTICA: Isabel Busquets

CONSELL DE REDACCIÓ :

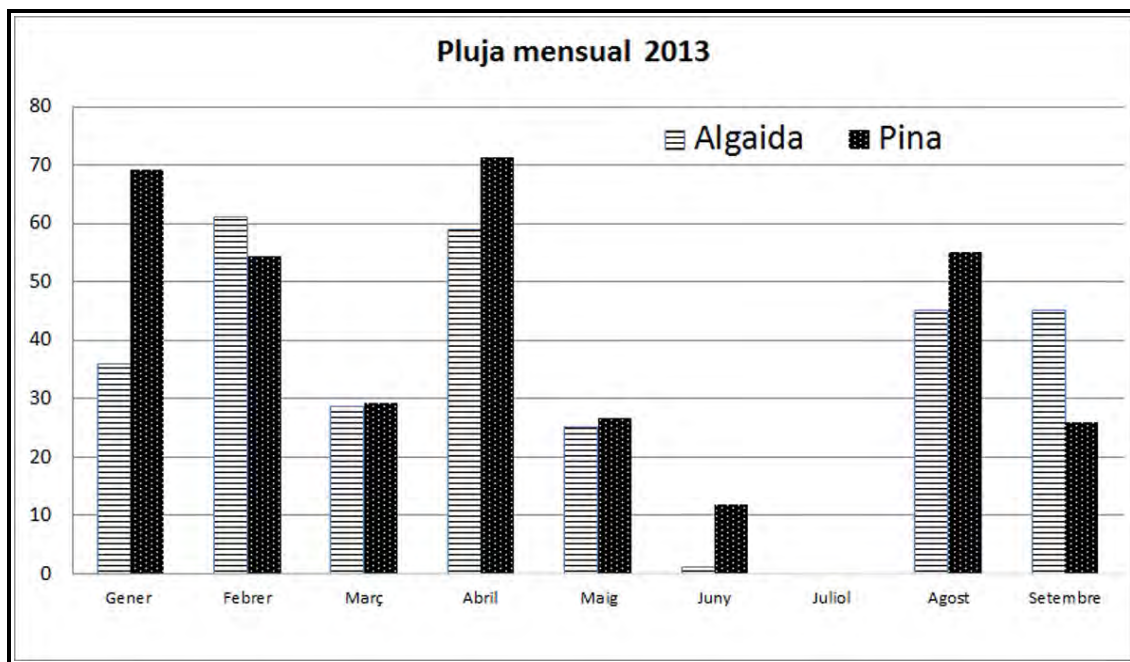
Isabel Busquets, Joan Mulet, Pere Mulet, Gabriel Salas, Gabriel Sastre, Miquel Sastre, Miquel Serra

IMPRESSIÓ: Tirrena, S. A. c/ Pintor Joan Gris, 2. 07500 Manacor Tel: 971555212

COL·LABORADORS

Llorenç Gil, Jaume Juan, Catalina Martorell, Antònia Maria Mulet, Jerònia Pou, Guillem Sastre, Miquel Rafael, Núria Sastre, Margalida Tomàs, Jerònia Vanrell, Ajuntament d'Algaida, Algaida Solidari, COF PINA, Parròquia d'Algaida, Titoieta Ràdio, Joan Barceló, Pere Fullana Falconer, Margalida Puigserver, Catalina Capellà

Es Saig només es responsabilitza de l'editorial

L'estiu ja ha acabat i el podem considerar que ha estat ben normal. Li va costar començar a fer calor, però finalment el juliol i l'agost han estat càlids. És cert que el setembre ha afluixat molt la calor, però aquestes darreres setmanes de mes s'ha tornat a intensificar.

L'agost ha plogut, com ho sol fer en aquest temps, en forma de ruixades i tempestes. A Pina, na Marianne Geiser ha recollit 55 litres per metre quadrat, mentre que a Algaida n'han fet 45. Els dies més plujosos varen ser dia 26, amb 23,5 litres per metre quadrat a Pina i 17 a Algaida, i dia 17 amb 13 més a Pina i 18 a Algaida.

En canvi, el setembre ha caigut més pluja a Algaida. Així i tot, es troba per davall de la mitjana pluviomètrica, que és de 55 litres per metre quadrat. Finalment s'han recollit 45 litres. A Pina, en canvi, bastant menys, només 26 litres.

Hi ha hagut unes bones rosades durant tot el setembre, així na Marianne ens comentava que aquest hidrometeor ha aparegut els dies 3, 4, 6; del 13 al 19, i del 22 al 26.

JOAN BARCELÓ TROBAT

L'abocador incontrolat de fems situat a Xorrigo, vora la creu de la Garriga i la fita de terme, presentava dia 1 d'octubre l'aspecte que mostra la foto de Jerònia Pou: net de brutor. Suposam que personal de l'Ajuntament de Palma o del Consell de Mallorca ha fet la tasca de la neteja. Ens alegrem de la notícia.

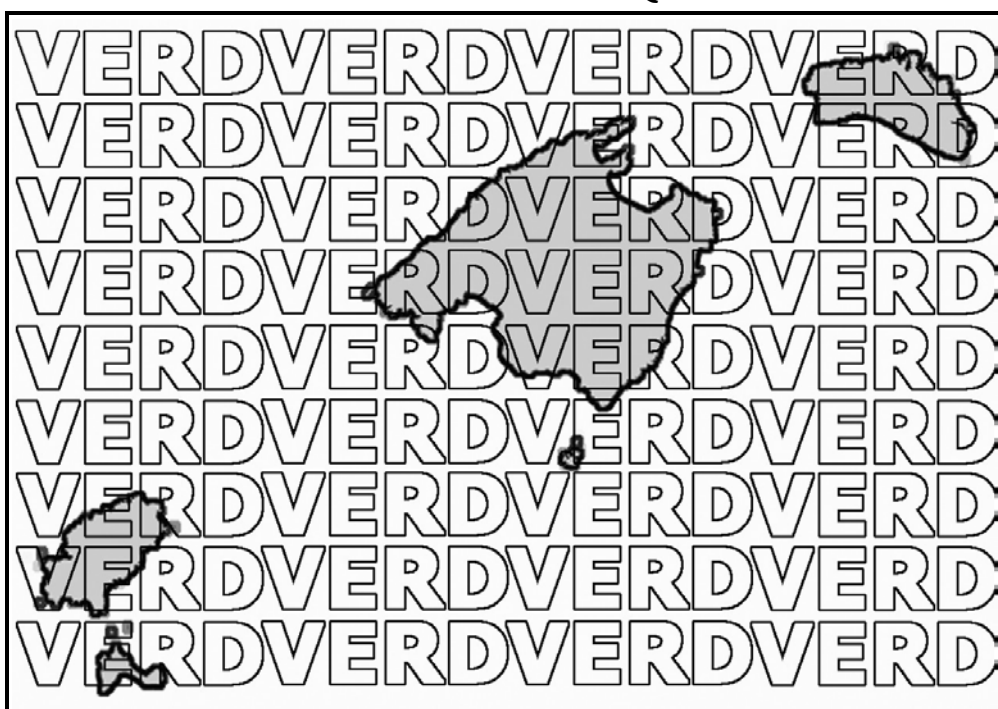
FALSES EXPECTATIVES 2

Els 7 fills nans, fills de n'Aurora i que vivien a una caseta al bosc, explotats per aconseguir diamants per a la seva mare, van tenir aviat la visita d'una joveneta anomenada Blancaneus; que va ser enverinada per la seva malvada madrastra amb una poma vermella temptadora i salvada pel seu príncep estimat, amb qui es va casar poc després d'haver derrotat la madrastra.

Na Blancaneus, després de conèixer aquells 7 nans i la seva història, es preocupà per ells, davant tan mal comportament de la seva mare i l'explotació que els provocava. Decidí, amb l'ajuda del príncep, ajudar-los a aconseguir la seva llibertat, la dignitat i el dret a elecció. A na Blancaneus li pujaren tant els fums i les ganes d'aconseguir un món millor que decidí anar arreu del món a conèixer i ajudar tot tipus de persones. El príncep es quedaria a casa en representació i lluita dels 7 nans, però sense la vida que havia somiat, ni cap descendent.

Després de viatjar per Àfrica, Àsia i Amèrica del Sud creà la Fundació "Blancaneus i els milers de nans" on ajudava els pobres infants d'arreu del món. Un dia, mentre participava en un sopar benèfic, li arribà la notícia. El seu estimat príncep s'havia ajuntat amb n'Aurora, mare dels 7 nans, i havien creat junts una empresa multinacional de diamants, on feien treballar gran part dels infants que ella defensava i lluitava pels seus drets.

Aquesta notícia trasbalsà na Blancaneus que, una nit de borratxera a un bar il·legal, s'ajuntà amb una organització armada i clandestina per atemptar contra l'empresa del seu exmarit. El marit va morir mentre volava pel cel amb el seu carruatge, després d'una gran explosió. Ella, ara dorm entre reixes i diuen que cada nit canta cançons republicanes.

SOMIATRUITES**CALAIX DE SASTRE****LA MAR, DE COLOR VERD*****GRÀCIES, COMUNITAT VERDA, PER LA LLIÇÓ******D'AMOR A LES ILLES QUE HEU DONAT****En Calaix i Desastre*

Contes per fer i desfer

Aquest mes no tenim més remei que parlar de les festes de Pina, que, com les de Randa, demostren que no volen deixar de “fer festa” encara que siguin un poble petit, però ple d’energia i ganes de passar-ho bé. La mostra de productes “conventuals”, per dir-ho de qualche manera, va arregar una gentada al poble. Realment fou una llàstima la ploguda que va fer, però no va impedir que la gent visitàs el convent i

J. POU

el museu, a més de gaudir de les explicacions dins l’església, que a cada sessió estava ben plena de públic (vegeu la foto adjunta). Com que va deixar de ploure, els bars de Plaça pogueren servir els productes que havien preparat. Un va recordar que un temps a Pina només feien la festa de “Los Sants Metges”, però com que molts d’anys plovia, s’inventaren la festa de començament d’estiu, i ara en fan dues. I bé que fan.

Parlant de festes, ens han dit que el nostre Ajuntament va convocar tots els col·laboradors dels actes festius que ha organitzat, a un sopar. Sembla que el sopar fou molt concorregut (sense arribar a multitudinari, ja que estam en crisi), i que els assistents aprofitaren per xerrar, i comentar molts de temes municipals, cosa que és ben necessària. Diuen que el poble algaidí, com el mallorquí, no li agrada parlar de temes seriosos, de política; i diuen que a molts de sopars, i dinars, procuren els comensals no tocar aquests temes.

Idò bé, ens han dit que el tema de la vaga dels mestres ha tengut un fort ressò a Algaida i que la implicació no ha estat solament dels mestres, sinó també de la majoria de pares i padrins del poble. No sabem com anirà, però sembla que a la manifestació del dia de Sant Miquel hi haurà un parell, mallorquí, d’autocars cap a Ciutat. Ja vos ho contarem el mes qui ve.

Una cosa que semblava preocupar molta gent, i que no hem sentit comentar gaire, ha estat el canvi de la parada de l’autobús de línia. Això deu voler dir que la gent ho ha assumit bé, sense problemes. Segurament els conductors són els que més ho han agraït, ja que eviten els carrers de l’Aigua i Cavallers, que eren com un suplici cada vegada que hi transitaven. I no hem sentit remugar gaire, de si és més enfora de plaça o no. Bon senyal. Ara, pel que fa al tema de circulació (que aquest Sord procura no tocar gaire, ja que cada persona té una opinió diferent moltes vegades), ara ha sortit el de la carretera de Llucmajor, que aquí hem comentat altres vegades. Fa una certa gràcia que diguin que, a la fi, han aprovat la reforma de la carretera, però que la faran “quan tinguin doblers” i el comentari més sentit és que tenen doblers per al que volen.

Per ventura feia mesos que no en parlàvem, però els robatoris tornen ser temes d’actualitat. Hem sentit parlar de gent que ha “pegat” a garroves i ametles, sobretot a les ametles enguany que diuen que van més cares. Però és que sembla que han entrat a un parell de cases de dins el poble, de dia i sense cap mania, amb gent dins les cases i tot. Ja fa un grapat d’anys que sentim dir que “això anirà a més”, però és qüestió de procurar no deixar obert, ni quan hi som dedins. S’ha

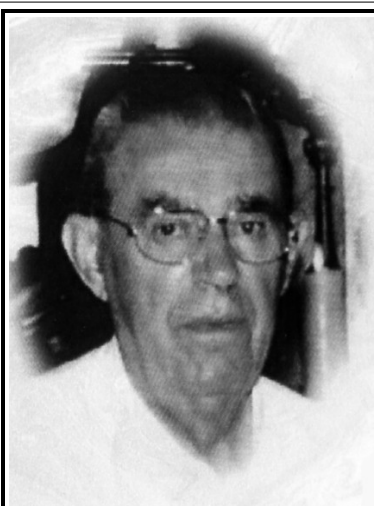
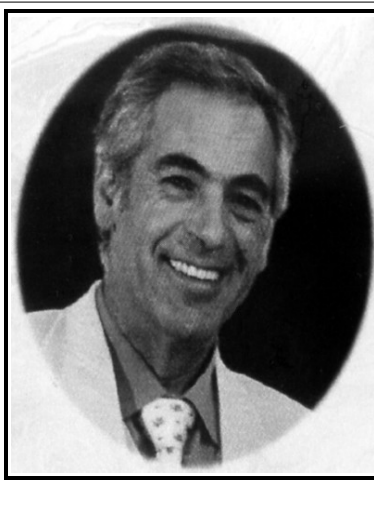
acabat, ja fa temps, allò de deixar la clau al pany...

No té res a veure amb els robatoris, però molta gent s'ha sorprès de veure que el nostre Ajuntament (i això no és nou, ja fa anys que ho fa) ens posa gairebé tots els impostos el mes d'octubre i novembre, mesos de començament de curs per als que tenen al·lots petit, o grans, i que les despeses solen ser importants. No sabem si aquest fet té cap explicació, però convendria que ens ho explicassin.

Sembla que els vinaters ja han acabat la verema, i els comentaris són diversos: uns diuen que han tengut bona verema, i altres que ha estat molt "tocada". Ja veurem com acaba, però l'important és el resultat final, és a dir, el vi. Molts diuen "que surti bo", però altres diuen "que el mos puguem acabar, senyal que estarem bons". I nosaltres deim: a veure si el podem tastar...

UN SORD

MOVIMENT DEMOGRÀFIC

		
Joan Bibiloni Munar, Es Ros de s'Arboçar, va morir dia 1 de setembre als 71 anys.	Jordi Juan Oliver Salem ens deixà dia 6 de setembre i tenia 82 anys.	Bartomeu Isern Miralles de sa Talaieta va morir dia 21 de setembre als 63 anys.

NAIXEMENTS

Clàudia Roig Farrús, filla de Juan Pedro i Catalina Maria, va néixer dia 10 de juliol.

Marc Pocoví Gijón, fill d'Antonio i Aina, va néixer dia 17 de juliol.

Mireia Abrines Fernández, filla de Saúl David i Francisca Maria, va néixer dia 5 d'agost.

Marc Llompарт Santos, fill de Jorge i Marta, va néixer dia 19 d'agost.

Lucas Morrondo Bujosa, fill d'Óscar Santiago i Beatriz, va néixer dia 6 de setembre.

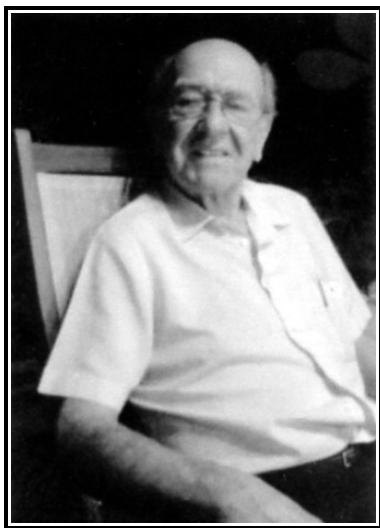
Marc Ramis Lozano, fill de Bartolomé i Mercedes, va néixer dia 7 de setembre.

Xavier Gálvez Jaume, fill de Miguel Ángel i Encarnación, va néixer dia 11 de setembre.

Pol Jordà Ordóñez, fill de Toni i Maria Concepció, va néixer dia 13 de setembre.

Aina Mulet Repiso, filla d'Alexandre i Elena, va néixer dia 18 de setembre.

Moviment demogràfic

MN. MATEU TERRATS I OLIVER**Fra Josep Gendrau i Valls ofm***Franciscà i amic de Mn. Mateu*

Fa uns dies que ens comunicaven que un sacerdot, amic, havia estat traspassat d'aquest món a la Casa Pairal del cel, mentre era a Mallorca amb la seva família descansant i intentant refer-se en el cos i en l'esperit.

Aquest sacerdot, molt conegut i estimat pels franciscans, és Mn. Mateu Terrats i Oliver, prevere de l'Església de Barcelona, inscrit a la parròquia de Sant Joan d'Horta.

El dijous dia 22 d'agost, a l'església parroquial de Sant Joan d'Horta de Barcelona, a les 11 del matí, es van celebrar les exèquies per l'ànima de Mn. Terrats i Oliver.

Va presidir l'Eucaristia Mons. Pere Tena, acompanyat de Mons. Jaume Traserra i dels vicaris episcopals: Mn. Jesús Sans, Salvador Bacardit i Josep M. Turull i concelebrada per uns 50 sacerdots que estimaven Mn. Mateu.

L'església era plena a vessar: la seva germana Catalina, religiosa beneta, presidia el dol familiar juntament amb els altres germans, nebots, familiars i amics. També eren entre els familiars Mn. Joan Batlle i Mn. Josep M. Totosaus.

El bisbe Pere Tena va recordar en la seva homília la dedicació i entrega generosa al servei de Déu i de l'Església en què va viure Mn. Terrats durant els seus 50 anys i escaig de prevere, des de la parròquia de Santa Isabel d'Aragó, fins a arribar a formar part del Consell de Govern del bisbat i responsable del Sector de Sabadell-Terrassa.

Jo, com a franciscà, l'havia conegut en els seus primers temps de Santa Isabel d'Aragó, quan els franciscans érem els responsables de la parròquia de Sant Rafel de la Guineueta, que dissortadament vàrem haver de deixar per manca de personal, després d'haver servit aquella comunitat per uns trenta anys. Amb Mn. Mateu ens trobàvem sovint per tractar temes de Pastoral de conjunt entre arxiprestats i sempre miràvem de cercar els camins més entenedors per a les nostres comunitats cristianes.

Quan va ser designat pel molt estimat i recordat cardenal Narcís Jubany vicari episcopal de Sabadell i Terrassa (em diu fra Cinto Vila, que havia estat rector de la parròquia de Sant Francesc de Sabadell i també arxiprest de Sabadell sud), Mn. Mateu es va reservar la cura pastoral de la parròquia de Les Termes, que, en ésser una demarcació petita, li permetia atendre-la i a la vegada poder servir, com a vicari episcopal, tots els fidels i sacerdots de la Vicaria, sobretot de Sabadell.

De caràcter fratern i solidari, afable i comunicatiu es feia tot per a tots.

«Era un prevere arrelat profundament en el Concili Vaticà II i mostrava una gran capacitat per comunicar i escoltar -ha dit un fidel d'Horta a CatalunyaReligió-. Persona enormement estimada al barri i la parròquia, sabia connectar amb la gent i desenvolupar un influent mestratge cristià. Les seves homilies, sempre molt elaborades, eren seguides amb gran interès. Comunicava saviesa humana i evangèlica, i aconseguia arribar a la ment i al cor».

Va dedicar molt de temps a grups de matrimonis a qui acompanyava en el seu procés de vida cristiana. Mn. Mateu ha viscut una densa vida testimoniant amb alegria franciscana la seva fe i el seu sacerdoci. S'ha preocupat dels qui passen necessitat. Ha acompanyat molts grups en el seu itinerari cristià i de compromís, sempre fidel al Concili Vaticà II.

Al final de la celebració dos familiars i un amic van llegir unes paraules testimoni sobre el benvolgut familiar i prevere. La cerimònia es va acabar amb el cant del *Virolai*.

Que reposi en pau el nostre bon amic Mn. Mateu.

Nota de la Redacció: Tal com informàvem en el número anterior d'Es Saig, Mn. Mateu Terrats i Oliver va morir a Algaida dia 17 d'agost de 2013 a l'edat de 77 anys.

Hem pujat al cim del Puig de Son Reus i una resplendent florida de cebes marines ens ha donat la benvinguda. Les tiges, més dretes que un ciri, altes com un jovecell dels que ha pensat a créixer, atapeïdes de flors blanques -o potser la nostra fantasia les veu verdes, com a preludi de la manifestació que volem que sigui històrica- les tiges, fan encara més esplèndid el panorama que hom contempla des del cim. Comença un dia que guardarem durant anys dins els calaixos de la memòria.

MIQUEL SERRA

Una passejada, dues estampes

Una **murada** (o **muralla**) és, segons el diccionari, una construcció feta de pedres juxtaposades i sobreposades, de prou consistència per a tancar i servir de defensa a una ciutat, castell o altre recinte poblat.

Peu de murada. És la superfície no ben vertical, que té certa inclinació i sobresurt més de la part baixa que de l'alta.

Murada ciclòpia. Es diu d'una construcció o mur constituït per enormes blocs irregulars de pedra, sense res que els uneixi. Aquesta és la definició més adient per al contingut de la fotografia protagonista d'aquest mes.

Topònims

Cala Murada: Indret geogràfic de la costa del terme de Manacor, situat entre Cala Domingos i Ses Roques Mortes.

Sa Murada: Nom genèric amb què es sol designar el llenç de murada que quedà en peu, quan a finals del segle XIX s'enderrocà la resta de murada que envoltava Ciutat.

Cançó

En Culàssio se pensava
dur sa vara i comandar,
i s'ha hagut de conhortar
fugint a fora murada.

Pista

Aquesta **murada** es troba a un indret del Quarter III del nostre terme municipal, que en l'època talaiòtica degué protegir exteriorment un poblat prehistòric del qual només queden les restes d'un talaiot adossat a la murada.

Aquest poblat fou donat a conèixer a les pàgines d'*Es Saig* del mes de gener de l'any 1996. Quan havia passat més d'un any que es fes pública la troballa, uns altres investigadors el "redescobriren" i, quan vingueren al local de l'Obra Cultural per donar a conèixer el seu "descobriment", s'armà una bona polèmica.

Solució del mes passat

La **parada** que va ser protagonista a *Es Saig* anterior està situada al nou vial que va del camí de S'Estació al carrer de Sa Tanqueta, com hauran endevinat tots els lectors habituals de la revista.

MIQUEL FIOLET

L'editorial d'*Es Saig* d'octubre del 93 (núm. 154) es referia a un problema que afortunadament està superat i molts ja no deuen recordar: ens referim als talls del corrent elèctric que es produïen cada dos per tres, bastava que caiguessin quatre gotes i se sentissin quatre trons per quedar a les fosques amb els problemes que això comporta, ja que tota activitat es paralitzava. Per sort hem millorat molt en aquest aspecte i acceptam que amb una tempesta forta salti el diferencial, però com a norma no passam d'aquí.

El mes passat parlàvem de la presentació del llibre de Rafel Antich *Memòria*, dedicat a les víctimes de la repressió feixista del 36. En el número que comentam, en Biel Sastre parlava amb en Rafel que explicava la intenció amb què va fer el llibre i la metodologia emprada per a la seva confecció, les nombrosos entrevistes que va fer per conèixer i contrastar totes les versions sobre cada una de les víctimes.

La informació de l'Ajuntament era molt àmplia: informava de l'estat de la xarxa de clavegueram, ja molt avançada, com també de la depuradora de Son Maiol, de l'obra per dotar de calefacció Ses Escoles, de l'adjudicació d'una nova fase de l'edifici d'usos socials (el casal Pere Capellà), de les noves instal·lacions que es feien al camp d'Es Porrassar, de l'asfaltat de camins de Sa Comuna, Son Moll, Castellitx i Ses Maioles, i encara de més coses.

També trobam una reproducció del retaule de Castellitx que aleshores estava empaquetat a la Rectoria; el que es pretenia era un recordatori de la necessitat de la restauració d'aquest retaule gòtic. Afortunadament això ja és història: el retaule està restaurat i ben protegit a la nostra església parroquial; és un altre exemple d'un problema que s'ha resolt satisfactòriament.

Hi havia una Xerradeta ben interessant amb l'amo en Pep *Carter*, de Randa, que durant molts d'anys va fer feina a les pedreres de Randa. Es dedicaven a fer carretons de batre, voreres de voravia (bordillos), empedrats de portassa, soleres de forns i altres feines d'aquest estil. És molt curiós conèixer la forma com treballaven la pedra per confeccionar un carretó de batre. Cap als anys seixanta, amb l'arribada de les batedores, la feina pràcticament s'acabà igual que els "bordillos" que ja es feien de formigó. Aleshores va fer de carter i d'aquí el seu malnom. Val a dir que aquesta entrevista la publicaren simultàniament *Es Saig* i *Llucmajor de pinte en ample*.

I no entrarem en les seccions habituals. En Bernat Sureda parlava de la "XIV pujada a Lluc a peu de la part forana", una pujada que es manté ben viva; a la secció de Pina es parlava de la passada festa dels Sants Metges amb un parell de gloses d'en Tomeu Oliver *Seguí*; també trobam una reproducció d'un programa de l'any 1949 del nostre Teatre Principal que anunciava l'estrena de "la gran película española La Dolorosa" a més del "intenso drama" *Dos veces hijo*. I més coses.

La nova parada de l'autocar vora de les Escoles. (Foto de Jerònia Pou).

MANIPULADORS

La manipulació de l'opinió pública ja fa molt que es va inventar, i en alguns casos s'ha convertit en la principal, si no l'única, arma per defensar les actuacions d'un govern. Però no els ho hem de posar tan fàcil, tampoc, i una anàlisi mínimament seriosa de la realitat sol bastar per deixar el manipulador amb el cul enlaire. Aquest “començament” de curs escolar podria servir per fer tota una tesi doctoral del que és la manipulació informativa i de com se la creu qui se la vol creure. Comencem per les xifres de seguiment de la vaga de docents.

Jo som de lletres, com se sol dir, però les poques matemàtiques que vaig estudiar (possiblement perquè llavors no hi va haver cap il·luminat que me les fes estudiar en anglès) me basten bé per saber calcular un tant per cent. Per exemple, si a un centre escolar tot el professorat fa vaga (llevat dels serveis mínims, que mai s'han comptat com a esquirols, només faltaria) hi ha un 100% de seguiment. No és mal de comptar. A partir d'aquests números neutres i asèptics, gens tacats per la ideologia (les matemàtiques això sí que ho tenen, dos i dos són quatre, tot i que si s'acaba implantant el TIL podria ser que aviat ens trobàssim amb algun alumne que en demanar-li quant són $2 + 2$ et contestàs “ai don nou”), no costa gens d'analitzar les dades referents al seguiment de la vaga de dia 16 de setembre, i dels successius. I tots podem tenir la informació de primera mà, perquè qui no té un fill en edat escolar, hi té un nét, un nebot o un veí. Demanau-li quantes hores de classe ha fet (no quantes hores ha estat dins una classe!) aquestes dues primeres setmanes de curs, i després considereu si s'ha fet vaga o no, digui el que digui el govern.

Un govern que a més ens ha qualificat (als vaguistes) de no respectar la democràcia perquè ells tenen la majoria i no fan res més que aplicar allò que el seu programa electoral deia. Els que els votaren havent llegit aquest programa electoral (i si no encara el poden llegir) saben que no deia res d'aplicar el trilingüisme, aquest ja tristament decret TIL, una absoluta aberració educativa segons tots (TOTS) els especialistes.

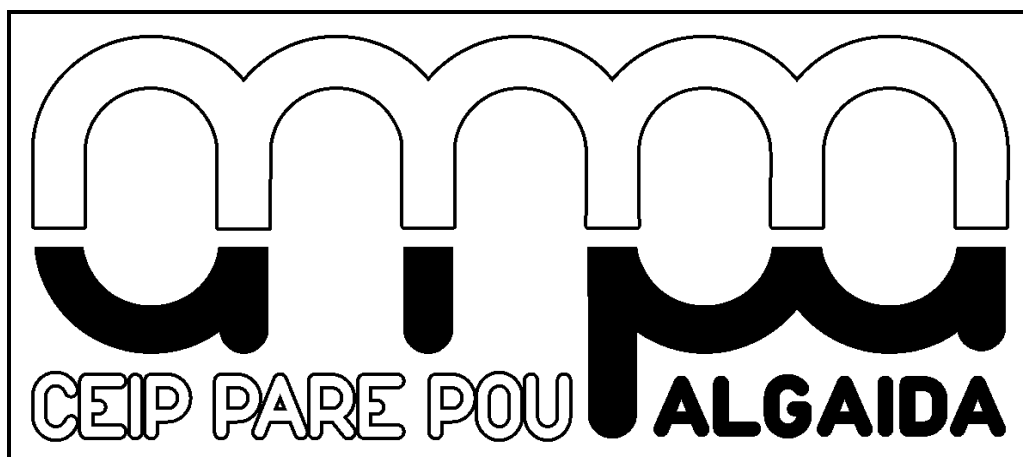
I per si encara no ens desprestigiava prou anomenar-nos antidemòcrates, llavors diuen que ens atrevim a manipular els nins i a fer-los servir d'escuts a les manifestacions i concentracions. Si uns pares duen el seu infantó a una manifestació és perquè creuen que allò pel que estan lluitant li proporcionarà un futur millor. És que algú els ha acusat a ells quan han organitzat manifestacions, per exemple contra l'avortament o contra els matrimonis homosexuals, de fer servir els seus fills com a escuts o de manipular-los? Sempre hi van en família, moltes vegades nombrosa. Jo puc no estar d'acord amb les seves tesis, però si ells creuen que el futur dels seus fills seria millor així, que facin.

I això de fer recaure les culpes del fracàs escolar en la presència més o manco normalitzada de la llengua catalana a les escoles, no sé com resumir-ho en unes poques línies sense ser groller amb qui ho defensa. I com que no em veig amb cor de fer-ho sense arribar a la conclusió que és per curtor o té mala llet, ho deixaré estar així.

He fet aquest escrit abans de la manifestació de dia 29 de setembre, que segur que serà massiva (per molt que diguin que això és cosa de quatre exaltats extremistes), i de la tercera setmana de vaga, que segur que continuarà essent un èxit si ens toca seguir fent-ne. I a més, segur que se celebraran, manifestació i vaga, amb el mateix civisme i educació que fins ara (i molt de greu que els sap). En qualsevol cas, arribarà un dia que afortunadament s'haurà d'acabar tot això, i de com acabi en depèn en bona part el futur de l'educació dels nostres joves. Si aconseguim res, don per ben perdut el meu sou.

UN DOCENT EN VAGA

AMPA ALGAIDA PER UNA EDUCACIÓ DE QUALITAT

L'AMPA del col·legi Pare Bartomeu Pou d'Algaida va organitzar dimecres dia 18 una reunió per tractar amb la comunitat educativa del municipi el tema de la vaga indefinida de docents.

L'acte, al qual acudiren unes 150 persones, va començar amb la lectura d'una carta que expressava el rebuig de la junta de l'AMPA a l'aplicació del TIL per no haver respectat el projecte aprovat pel Consell Escolar.

A continuació va intervenir un mestre del comitè de vaga de l'Escola, que va explicar els motius de la vaga i les reivindicacions dels docents, i la directora del centre que va informar que el seguiment de la vaga els tres primers dies havia estat del 100%.

Posteriorment va arribar el torn de les propostes dels pares i mares per mostrar el suport a la vaga, entre les quals destaquen un acte de lliurament conjunt d'instàncies dirigides a la Conselleria, al Defensor del Menor i al Defensor del Poble perquè resolguin el conflicte. Aquest acció es va fer dijous dia 19 a les 17 hores a l'Ajuntament d'Algaida i hi varen participar unes 200 persones.

Una altra de les propostes que es va aprovar va ser dur a terme el dijous dia 26 de setembre la mobilització "Buidam l'escola", que consistia a no dur els fills i filles a l'escola d'Algaida com a mostra de suport a la vaga. La iniciativa va ser un èxit.

El mateix dijous 26 horabaixa es va celebrar un berenar conjunt a la plaça d'Algaida per mostrar el suport als mestres de l'escola. La plaça d'Algaida es va tenyir de verd i, a la festa, hi va haver xeremiers, música en directe que va fer ballar grans i petits. També hi va haver venda de coques fetes pels pares per recollir doblers per a la caixa de resistència.

L'AMPA d'Algaida també va ser present a la I Fira de Pina on es va muntar una paradeta per mostrar el suport a la vaga del docents.

Des de l'Associació volem agrair la feina realitzada per la comissió de pares i mares que han treballat per fer possible que les accions hagin estat un èxit i a tots els pares, mares, nins i nines i personal docent del nostre centre i així com a la gent del poble que ens han mostrat el seu suport. Han estat unes setmanes dures per a tots. Esperam que la situació que ha portat a la vaga es resolgui aviat i puguem tornar a la normalitat.

Aprofitam també per presentar-vos el nou logotip de l'AMPA, que ha fet un pare i que fa referència a les arcades tan característiques de la façana de la nostra escola. Esperam que vos agradi!

“Mentrestant agafa'm la mà, ens demanava. / No vull cap promesa, no vull cap disculpa, / només un gest d'amor.” (Fragment del poema *Visita*). *Mentrestant agafa'm la mà*, o dit en versió original: *Bitartean heldu eskutik*. És el títol del premiat llibre de poemes de **Kirmen Uribe** (Ondárroa, Biscaia, 1970) traduït a diverses llengües i també al català. Kirmen Uribe és, després de Bernardo Atxaga, l'escriptor més rellevant de la literatura basca actual. Autor de llibres infantils i juvenils, és conegut sobretot per dues novel·les d'èxit: *Bilbao – New York – Bilbao* i *Mussche* (aquesta darrera traduïda al català amb el títol d'*El que mou el món*). I pel llibre de poesia ja esmentat. Pels poemes d'Uribe hi desfilen tan fragments de la seva vida (el mencionat *Visita* fa referència a un drama familiar;) com reflexions d'àmbit més universal: la pobresa al tercer món, la diversitat cultural...

QUADERN DE VIATGE: ASILAH

La talaia d'Asilah i a sota, el mar.
Soroll de passos a les roques.
Ombres inquietes amunt i avall.
Molts homes i dones amb farcells a l'esquena.
Han desaparegut tot d'una,
fugint com a sargantanes espantades.

En Said ha trencat el silenci:
“Són camperols del sud.
Es pensen que ja són a Europa.
Per això van amb tanta preocupació.
Els timoners de les pasteres els diuen que
són a prop de la costa de Tarifa o les Canàries,
després d'haver donat voltes i més voltes al mar.
Com que vénen de terra ferma, no s'adonen
que ni tan sols han sortit de les aigües del Marroc,
no saben que tornen a ser a la terra d'on venien,
altra vegada”.

UNA LLENGUA

Dia d'any nou de 2004

Una llengua no sap res
del bé i el mal.
Això és cosa nostra.
Una llengua és com una ombra.
Si aixeques un puny,
ella també l'aixecarà;
si fuges, ella també
fugirà darrere teu.

La llengua no sap res
de la veritat i la mentida.
Això és cosa nostra.
Una llengua no aixeca parets,
les pinta de colors.
La llengua no mata ningú,
ens uneix.

Però, això sí, una llengua,
una llengua pot morir.

M. SERRA

Diumenge dia 29 de setembre, diada de Sant Miquel, després del parèntesi estival, començarem la nova tanda d'excursions del curs 2013-2014. I ho fèrem com ja és tradicional aquests darrers anys. Primer, amb una caminada matinal per la zona de Randa; enguany els 24 excursionistes pujarem al Puig de Son Reus (foto 1) i tornarem per les pedreres d'en Batlet (foto 2), contemplant excel·lents vistes sobre Lluçmajor i tot el Migjorn de Mallorca. I acabarem amb un dinar a Gràcia (foto 3); si bo fou l'ambient, encara millor va ser el menjar.

Activitats del mes d'octubre

Dissabte dia 12 d'octubre és la Fira d'Algaida i, per tant, el vespre farem la tradicional **assemblea** de socis. A més de la pamboliada, enguany hi haurà passada de diapositives d'excursions antigues de l'Obra. I aquest “antigues” vol dir que seran fotos que tendran com a mínim una vintena d'anys o més.

Diumenge dia 20 d'octubre farem la primera sortida de dia complet de la temporada. Anirem al puig més emblemàtic de la zona d'Artà: el **Bec de Ferrutx** (528 m d'altura). El recorregut serà: Urbanització de Betlem – Ermita de Betlem – Bec de Ferrutx – Torrent des Parral – Colònia de Sant Pere. És una excursió llarga: caminarem unes 5 hores i mitja. Sortida de Plaça a les 8.30 h.

GLOSES DEL MES D'OCTUBRE

(1)

Televisió Espanyola,
en horari infantil,
torna mostrar el seu estil
barroer que fa escola,
d'un passat que grinyola:
és la “fiesta naziol”;
els toros, que al final,
no és més que crueltat,
d'un país ben ancorat,
en l'exhibició del mal.

(2)

Passejant per dins Ciutat,
vaig veure tot deprimit,
un pare, amb un fill petit
en braços, ben capficat
removent, mig d'amagat,
el fons d'un contenidor.
Una imatge de dolor,
que no voldria haver vist
i encara et posa més trist,
quan no hi veus... cap solució.

(3)

Ho faig quan tenc ocasió,
ja m'ho deia na Maria,
la meva dona, al cel sia:
pallasso és la vocació
amagada a un racó,
que m'escau, no és cap trola.
Però canviem de gramola,
que de poc puc bravejar;
pas molt més gust d'esbombar:
tenc dos fills mestres d'escola!

(4)

Ni sentència judicial,
ni deu manifestacions;
tot són imposicions,
del Bauzá més provincial
que es mostra més servicial
i el llepaculs preferit,
a les ordres de Madrid.
Fa mèrits, imposant TIL;
però és el més inúTIL,
governant que ha existit.

F. T.

M. SERRA

Fa 239 anys. -El mes passat comentàrem unes notícies corresponents a l'any 1774 i avui seguirem en aquest mateix any.

El rector d'Algaida era Pere Torrandell que ho va ser del 1772 fins al 1779 i, com veurem, va tenir unes relacions gens cordials amb el nostre Ajuntament. Aquest rector Torrandell va oposar per la plaça de canonge el 1778 i no va sortir elegit i, potser per compensar-lo o per evitar problemes, va ser nomenat el 1780 rector de Sant Jaume, sens dubte una de les rectories més importants de Ciutat.

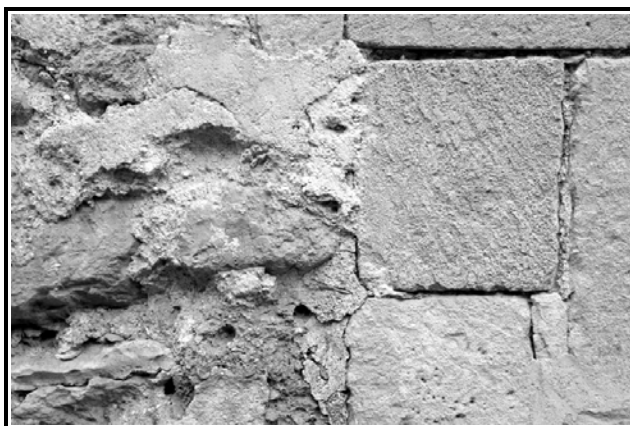
El fet és que el 4 d'abril es reuneix sessió de l'Ajuntament i el regidor degà exposa “com Voses Mersès no ignoren les paraules que proferí el Rector de esta Parròquia en lo púlpit vuy el matí en lo Ofici Major devant tot lo poble contre el respecte y honor degut a nostros empleos de forma que al parèixer tot lo poble de esta Vila està admirat”; no sabem quines foren aquestes paraules ofensives per a la Corporació que deixaren “admirats” els feligresos, però s'acorda elevar una queixa “a la Real Audiència y al Comendant General”.

Un altre exemple d'aquestes males relacions: el rector es queixa al Governador i Capità General Marquès d'Alós perquè l'Ajuntament li envia les comunicacions i convocatòries a través del saig quan ell sempre ho fa mitjançant un vicari. La nota que el governador envia al batle diu així: “prevengo a VM que cuando sea precisa la concurrencia del Rector en la Sala Capitular, o en otro parage, le embie VM y el Ayuntamiento los recados de convocatoria por el Secretario del mismo Ayuntamiento, que es a quien corresponde llevarlos, tanto por la decencia que le compete como por la buena armonia que los Magistrados deben tener con la cabeza que rige y gobierna la Iglesia; con lo que se evitan los inconvenientes que ocasiona la desunion entre unos y otros y los recursos que se motivan”. Els ve a dir que no el molestin més amb aquestes criaturades.

Podríem posar més exemples d'aquestes desavinences: l'any següent, 1775, hi ha un plet molt llarg perquè el rector pretenia fer pagar més pels drets eclesiàstics i que l'Ajuntament impugna amb energia per protegir, diu, els interessos del poble.

La notícia següent demana uns aclariments previs. La corporació estava formada pel batle, que aquest any era Joan Mulet, i quatre regidors; a les sessions també solia assistir-hi el síndic personer per transmetre queixes i suggeriments dels ciutadans. A més hi havia dos diputats del comú, de creació borbònica, que eren convocats quan s'havien de tractar certs temes. I les relacions amb aquests diputats tampoc no eren bones. A través del Secretari li demanen “que tir una protesta de nul·lidad y la notifich al Bal·le y Regidores de esta Vila de tots los procehiments y ayuntamens que tengan en lo succesiu y hagen tingut desde que el Bal·le en presència de Vose Mercè nos tregué del ayuntamiento, y axí mateix requirim a V M para que nos don còpia authèntica de esta protesta, y de haver-la notificade a los expresats; e igualment nos don còpia authèntica de tot los ayuntamens que han tingut sens nostre intervenció desde dit die, y esto dins vint y quatre horas”. La resposta de l'Ajuntament a aquesta demanda és clara i sense embuts: “fonch votat, conlús y determinat per tota la dita Junta nemine discrepante que no se continuàs ni se admetés lo contingut en dit paper que expresen dits diputats protesta, per no venir en la forme diguda, ni se donen les còpies que se demanen al Secretari”.

PERE MULET

ELS COSSIERS

L'aroma d'alfabaguera que perfuma els carrers/
amb el so de xeremies i el ball dels cossiers/
són l'encís de nostres festes de Sant Jaume i Sant Honorat /
i que el poble venera perquè proclamen nostra identitat/
visca els cossiers i els xeremiers /
la dama galana que balla enmig d'ells/
també el dimoni amb el seu bastó/
i el poble d'Algaida que els feim l'honor.

Aquesta és la glosa que des de la meua condició d'aficionada al glosat vaig compondre per als nostres cossiers, amb tot el respecte i admiració que sentim per ells, en contemplar els seus harmoniosos balls, complementats amb l'elegància i colorit de la seva vestimenta.

Sabem, que no és habitual començar amb una glosa l'entrevista, però fent una excepció, valgui aquesta introducció glosada fent honor als cossiers i com no també, al poble d'Algaida.

L'entrevista la separarem en dos espais, la primera serà el format habitual d'"Ens heu de fer una glosa" i que ens varen contestar un grup dels actuals cossiers el dia que havien quedat per tornar els vestits després d'haver ballat per les festes de Sant Jaume. Seguidament vos explicarem el que ens varen contar una sèrie d'antics cossiers a qui vàrem voler demanar com va ser la seva experiència i vivències en la que podríem anomenar l'època anterior a la recuperació dels cossiers.

1.- Presentació. Qui sou i de quina organització o grup formau part?

Som un grup de joves que actualment ballam els cossiers.

2.- Quina és la seva funció?

Som un col·lectiu que té com a objectiu mantenir i conservar les ancestrals danses dels cossiers.

3.- Ens en podeu contar una mica la

història?

L'origen sempre s'ha dit que era obscur i remot, si bé podem parlar de relació amb els cultes a divinitats agrícoles que es donen a tots els pobles de cultura clàssica, i també abans, en la societat neolítica, on la dona s'ocupava de les tasques agrícoles.

Per tant, és un ball on podríem veure un culte al matriarcat amb preponderància i direcció femenina (ho podem veure en la vestimenta i l'ornamentació).

Antigament, seria un acte per obtenir el favor de les divinitats agràries i al mateix temps un agraïment per la producció obtinguda. És clar que avui en tenim un ball transformat i evolucionat pel temps i la història, una evolució feta per l'Església al s.XIV en què s'havia d'evolucionar del paganisme de les danses, cap a un enaltiment del cristianisme catòlic (fet que passà a tot Europa). Per tant, l'Església va adoptar a la seva litúrgia les antigues danses rituals i paganes, incloent-les a dins la seva celebració; va canviar-ne els elements més pagans per altres que s'identificassin amb el seu dogma.

Amb el Barroc es va sofrir el canvi més gros, on els Cossiers arribaren al seu punt àlgid (per la fastuositat barroca i la nova manera d'entendre els costums, les festes i les arts). Ja en els segles XVII i XVIII, les parròquies i els gremis tenien els Cossiers com a símbol d'honor i poder, però no com a agrupacions folklòriques ni relíquies del passat; eren només els Cossiers, que formaven part del poble i de la seva història, on estaven totalment arrelats, i la gent n'era conscient.

Com ara, sortien en les ocasions puntuals i anuals, fet que a una societat que no celebrava molts esdeveniments, els donava aquest caire de festa esperada i desitjada.

Durant el s. XVIII i XIX varen existir problemes i traves, però a l'Ajuntament tenim constància de les seves sortides. Fou en aquests moments que molts pobles varen perdre els seus Cossiers.

Festes de Sant Jaume de 1988. Foto de Jaume Vanrell. Agrupació fotogràfica d'Algaida.

A Algaida, ja durant el s. XX varen continuar ballant, si bé d'una forma diferent a l'actual. Hi va haver anys que varen desaparèixer i posteriorment es tornaren recuperar.

L'any 1972, en el si d'un grup de joves de la delegació de l'OCB, nasqué la idea ferma de retornar els Cossiers al seu lloc.

A la segona part de l'entrevista podrem ampliar tot aquest període, ja que tenim la sort d'haver pogut parlar amb persones algaidines que ballaren en aquest temps.

4.- A nivell de ball, podríem trobar diferències entre com es ballava antigament, o quan es varen recuperar o inclús com es ballen ara?

Actualment s'han unificat criteris, i hi ha unes persones encarregades d'ensenyar els cossiers que entren nous; però, de com es ballava antigament, ha anat canviant i millor que ho expliquin els cossiers de més enrere.

5.- Quines persones en formau part actualment?

Actualment som una vintena de cossiers, 3

dimonis, 3 dames, 1 xeremier i 3 flabiolers. També hem de tenir molt en compte totes les altres persones que ajuden en moltes coses i que són igual d'importantes: que ajuden al manteniment dels vestits, anar a cercar l'alfabeguera, fer els rams, ajudar a vestir, donar-nos aigua quan ballam...

6.- Durant els anys quins canvis s'han produït dins el grup?

A part de tots els canvis que hi ha hagut i que han quedat explicats a la història, la creació dels estatuts, que fa uns 10 anys que es varen fer, defineix moltes coses i dona un caire molt més formal. Defineixen els dies que ballam (Sant Honorat i Sant Jaume), només a Algaida i els requisits per ser cossier.

7.- Quina és la manera de formar part dels Cossiers si una persona hi està interessada?

Tal com està definit als estatuts.

Quan es necessiten cossiers, es fa públic, la gent que li interessa s'apunta i llavors si hi ha gent que sobra es fa un sorteig. Hem de dir que en el cas de cossiers no hi hagut cap ocasió que s'apuntàs més gent de la necessària, això vol dir que tothom que s'ha

apuntat ha pogut ser cossier. En canvi no és el cas de les dames, que a la darrera convocatòria hi va haver diverses candidates i es va haver de fer un sorteig. Les limitacions són que sigui una persona algaidina i major d'edat (tenint en compte que poden ballar fins als 50 anys). Després hi ha un temps d'aprenentatge, dos cossiers els solen ensenyar i fins que estan a punt per poder ballar.

8.- Quines són les activitats que es fan durant l'any?

Tres ballades, que són: dia 16 de gener, per Sant Honorat; 24 de juliol, revetlla de Sant Jaume es fa el quadrat pel poble, i l'endemà dia 25 el dia de Sant Jaume.

També un pic cada dos mesos feim un sopar-assaig i tres setmanes abans de les actuacions assajam de manera regular cada setmana.

Solem assajar al casal Pere Capellà i de vegades a dins l'església l'oferta. També feim una assemblea anual.

9.- Heu fet qualche actuació a fora del poble d'Algaida?

Actualment només es balla a Algaida, així ho posen els estatuts. Fa anys ens convidaren a l'Expo 92, però decidírem que no; llavors els de Montuïri sí que hi anaren. De l'època més antiga sabem que ballaren a diversos llocs, però millor que ho expliquin els que hi ballaren en primera persona.

10.- Parlant de la part instrumental, hi ha qualche iniciativa o interès per part dels cossiers que s'oferesqui una formació tant a infants com a adults per aprendre a tocar el flabiol i el tamborino?

Fa anys a l'escola de música es varen fer classes, però actualment no.

11.- Sabem que fa un anys es varen canviar els vestits, quines pautes es varen seguir?

La darrera vegada fa 6 anys.

Podem dir que s'ha tengut molta cura tant en els vestits com a tot en general a anar molt als orígens i respectar-ho al màxim.

També al mateix temps es va fer un vestit de

dimoni, que per primera vegada va ser negre. A part del color, s'hi repetien els mateixos elements comuns, un rellotge d'arena, una poma al picarol, un sol i una lluna (la nit i el dia), uns ulls a darrera... El vestit del dimoni és fet de sac i n'hi ha tres de diferents.

Respecte als vestits dels cossiers, la primera intenció va ser fer-ho tot nou llevat dels cascavells, perquè no en vàrem trobar cap que fes el so dels antics i per això es varen conservar els que hi havia. Les calces les va fer a mà una dona de Sòller, la tela la va donar una altra persona, les monges de Sant Jeroni varen fer les relíquies, varen agafar vidres vells per fer-les...

Podem aprofitar per anomenar les parts dels vestits:

Calces de fil (fetes a mà), calçons amb bufes de fil, de la mateixa tela de la camisa, el ruquet, que és com una capa on van les relíquies, una falda de diferents colors (groc, verd i vermell) i segons els colors de la falda dus un altre color de faixa: falda groga va amb faixa verda, falda verda va amb faixa vermella, falda vermella va amb faixa groga. Damunt la falda hi duim cintes, n'hi ha que son pintades i d'altres brodades i amb les mans els mocadors de colors amb el brot d'alfabeguera (a l'estiu) o de murta (a l'hivern). El capell sempre és del mateix color de la falda i du flors de la tela i també relíquies.

La dama: calces, cancan, falda, amb faixa i una camisa blanca amb relíquies i el capell amb flors.

Aquesta foto l'hem descarregada del web de l'Agrupació Fotogràfica d'Algaida. En Ponç Tiu és el primer cossier per la dreta.

Tots duen espardenyas d'espart fetes a mà, el dimoni negre i els cossiers i la dama blanques amb una flor damunt que és del mateix color que la llaçada de damunt l'espatlla.

12.- S'ha fet mai qualche acte o trobada on hi hagin pres part totes les persones del poble que han estat cossiers o dames en algun moment?

És una idea que ens agrada molt, però que no s'ha arribat a fer mai; per la nostra part trobam que estaria molt bé, seríem una gentada!

13.- Estau en contacte amb altres associacions similars a la vostra d'altres pobles?

No de manera oficial, però està clar que tenim un vincle especial amb cossiers d'altres pobles.

14.- A quina associació faríeu l'entrevista el mes que ve?

A la banda i escola de música.

Entrevista a Ponç Llaneres Tiu

En aquest punt de l'entrevista passarem al segon espai, tal com vos hem comentat a la introducció, que serà el reflex de les converses que tenguérem amb diverses persones que més antigament ballaren els cossiers.

L'amo en Ponç Llaneres Tiu. Té ara 84 anys i és en l'actualitat la persona de més edat del

poble que ha estat cossier. Ens contava que ell tenia uns 15 anys quan començà a ballar, que la dama era mestre Llorenç Batle. Els altres cossiers eren en Joan Sord, que ballava distint perquè efectivament era sord, però no s'equivocava de cap punt; en Joan Godó, en Llorenç Paloni, en Joan Tiu, en Miquel de Santa Maria i ell. El dimoni era en Miquel Batle i els xeremiers mestre Bernat Bandereta i mestre Jordi Pixedis. De vegades només eren 5 cossiers per ballar. Els vestits eren fets per les seves mares i per tant cada un tenia el seu propi. Sortien de ca seva quan havien de ballar per Sant Honorat i Sant Jaume i aquests dies a la casa era festa grossa, fins i tot la gent del mateix carrer feia tanta festa com ells. Tots es veien a l'ajuntament per començar el quadrat del dia de la revetla. I, l'endemà, el dia de Sant Jaume, a les 6 del matí es reunien per anar als comerços i cafès del poble a recollir les joies per a les corregudes del dia Santa Anneta, que una vegada replegades les duïen a l'ajuntament i seguidament amb comitiva acompanyaven les autoritats a la missa major de Sant Jaume, ballant l'oferta dins l'església i després a l'esplanada de defora.

Fins i tot ens diu: "Si ara hi ha il·lusió, en el meu temps encara n'hi havia més, es notava un gran entusiasme de la gent. Com ara també."

Sempre ballaren desinteressadament quan era per al poble, tret de quan varen ballar al VanBar i que foren poques vegades. Passava que l'amo en Ponç era picapedrer i era un dels que construïa el VanBar. Ell, en aquell temps, ja no ballava, però de vegades faltava qualche cossier del grup que ballava allà i ell el suplía.

De tant en tant, feren algunes sortides a fora d'Algaida, recorda que anaren a ballar a les festes de Santa Maria, de Consell, de Sant Jordi, de Pòrtol i de Paguera, a l'hotel Malgrat, que era d'un algaidí i en aquell llavors l'únic en tota la badia.

Després d'una estada sense ballar s'hi tornà a incorporar, la dama era mestre Joan Tiu i els

Aquesta foto, també descarregada del web de l'Agrupació Fotogràfica d'Algaida, és de dia 24 de juliol de 1987 i el seu autor és Jaume Balaguer. En Guillem Mindona és el primer per l'esquerra.

cossiers en Toni Pau, en Pep Places, en Joan Fiol, en Toni Ramona, n'Andreu Trobat i el dimoni i xeremiers, els mateixos d'abans.

Entrevista a Guillem Mindona

Un altre dels cossiers que ballaren antigament fou en Guillem Mindona i que també ballà quan es varen recuperar fa 40 anys.

Ens conta que l'ajuntament va fer una convocatòria devers l'any 1950 per ballar els cossiers, però que s'hi presentaren pocs joves, només 5 o 6, als quals ensenyava mestre Joan Tiu. En aquell moment en Guillem només tenia uns 10 anys. Ballaven les mateixes dates de festes del poble.

També ballà per l'amo en Guillem del VanBar, començant al corral del bar Amengual, condicionat per ballar pels turistes que dues vegades a la setmana venien a Algaida. Estacionaven els autocars a la plaça i fou una alteració positiva pel poble, ja que a part d'assistir al ball dels cossiers solien fer consumicions i comprar coses a les botigues del voltant de la plaça.

Si a la convocatòria de l'ajuntament foren

pocs els que s'hi presentaren, al VanBar hi anaren a ballar la major part d'al·lots del poble. El que guanyaven era atractiu.

També durant aquest temps sortiren a ballar per iniciativa de l'amo en Guillem del VanBar a hotels de Paguera i del passeig marítim de Palma i dos pics a la setmana a la sala de festes Villarosa que era d'un algaidí.

Fou durant aquest temps que canvià l'esquema del grup, ja que una dona s'incorporà per suplir la figura de la dama que fins llavors era un home. Crec que la primera fou na Joana de

Montuiri i després na Joana Eugènia, filla de mestre Joan que ens ensenyà i que era la dama. També hi havia na Isabel del quarter.

Seguidament, el canvi del grup dels cossiers fou radical, els homes deixen de ballar per donar pas a unes joventes d'uns 12 o 13 anys, que eren: la dama na Catalina de Can Just, els cossiers: na Maria de Can Just, na Cati Trobat, na Margalida Trobat, na Catines, na Càndida i na Magdalena Jordà. El dimoni era l'amo en Llorenç Massoles i els xeremiers, mestre Bernat Bandereta i mestre Jordi Pixedis; igualment els ensenyà mestre Joan Tiu. Alternaven uns dies ballant al VanBar i altres a un hotel de Paguera.

Per suposat, per les festes ballaven pel poble. Ens conten que igual que ara per la revetlla de Sant Jaume feien el quadrat, que l'endemà anaven a cercar les autoritats a l'ajuntament per acompanyar-les a missa, que ballaven l'oferta dins l'església, però que després no ballaven a la placeta de l'església, sinó damunt el cadafal de la plaça, que hi havia més visibilitat per la gentada que presenciava els balls. Igualment ballaren aquests balls de manera desinteressada.

També ballaren durant uns 4 o 5 anys a la festa de la Pau, damunt l'era, evidentment vestides de cossiers, tant na Catalina de Can Just com na Cati Trobat que són les que ens

han contat tot aquest episodi recorden aquesta etapa amb una certa màgia i molt més ara que ja ha passat més de mig segle.

En Guillem *Mindona* segueix: 40 anys enrere un grup de gent s'animà per recuperar els cossiers, ja que romangueren uns 10 anys sense ballar. Molta de gent s'engrescà tant en la confecció dels vestits com amb el que fes falta. Una vegada més la col·lectivitat del poble es notà, tothom volia recuperar allò que tant estimàvem, els nostres cossiers.

Sortirem el dia de Sant Jaume, el primer grup crec que fôrem: en Gaspar *Santet*, en Joan *Maria*, en Biel *Majoral*, en Jaume *Torres*, en Joan *Xico* i jo. La dama fou l'amo en Joan *Tiu*, el dimoni en Pedro *Serra*, els xeremiers i flabiolers en Sebastià de Pina i en Toni *Rei*. A continuació, molta més gent s'hi incorporà. Jo dels cossiers no els record a tots perquè eren molts, però dels xeremiers sí que crec que en diria tots els que hi ha hagut fins ara: En Sebastià de Pina i en Toni *Rei* que ja he anomenat i en Toni Artigues que venien quan el necessitàvem. En Jordi *de sa Carnisseria*, en Delfí Mulet, en Bernat Trobat (net del mestre Bernat *Bandereta*), en Mateu Mulet, que només tenia 10 anys quan va començar, na Mireia *Majoral* i n'Alexandre Mulet.

Els dimonis també crec recordar-los, han estat: en Miquel *Serra*, en Paco Iraola, n'Andreu *Majoral* que també feia de cossier, en Toni *des Porxo*, en Joan Antoni *Majoral*, en Miquel *Quitxero* i en Mateu Joan.

De dames després de mestre Joan *Tiu* foren: na Jerònia *Fava*, na Mireia *de sa Pleta*, na Joana *Fava*, na Joana Maria *Majoral*, na Joana Maria *Mindona* i na Laura *Mindona*.

Un dia molt especial per a mi fou quan la meva filla, na Joana Maria va ballar per primer pic i jo que ja no ballava aquests dia sí que vaig tornar ballar per acompanyar-la i donar-li l'alternativa. Era la revetlla de Sant Jaume de l'any 1997.

Tornant una mica enrere i recordant on ballàrem els anys després de la recuperació, vàrem anar a Cura, amb motiu d'una visita den Jordi Pujol, llavors president de la

Generalitat de Catalunya. A les festes del Carme de Barcelona, vos contaré una anècdota d'aquest dia: érem tots a la placa de Sant Jaume i havíem de ballar al moll, idò ens feren ballar tot el trajecte, i això que hi ha uns quants quilòmetres! I en arribar al moll tots els balls del repertori. Quin cansament!

També ballàrem a la seu del diari Avui de Barcelona, a Berga, a Sitges i també sé que varen anar a Avinyó, a França.

Hem guardat per al final la darrera pregunta de sempre de la nostra secció que és:

15.-Per acabar ens heu de fer una glosa.

Per ser un bon cossier,
han de ser homes valents
i també intel·ligents
per aprendre de ballar bé.
I suen molt pel carrer
a davant tanta de gent.
Tothom va corrent darrera
si li donau un brot d'alfabeguera
tothom estarà content.
I que tengueu tanta ballera
per les festes de l'any que ve.

Com podeu comprovar, els cossiers és un dels col·lectiu del poble per qui hi ha passat moltíssima de gent durant tota la seva història. Per tot això i pel gruix de vivències que té, l'entrevista s'ha fet molt llarga, però creim que agraireu l'extensió d'aquest espai tractant-se d'un emblema tant significatiu pel poble com són els cossiers.

Salut, sort i feina. Que tenguem tots una bona fira.

**MARGALIDA TOMÀS,
FORNERETA**

**JERÒNIA M. VANRELL, DE CAN
RAPINYA**

HOMES: DONEM CARA CONTRA LA VIOLÈNCIA MASCLISTA!!!!

A l'hora que aquesta edició de Salsa violeta a la revista *Es Saig* arribi a mans de la majoria de persones lectores, s'estaran acabant d'organitzar les **RODES D'HOMES CONTRA LA VIOLÈNCIA MASCLISTA**. A Mallorca serà aquesta la quarta vegada que es convoquen, sobretot des de l'impuls de l'associació Homes per la Igualtat, seguint la proposta d'AHIGE.

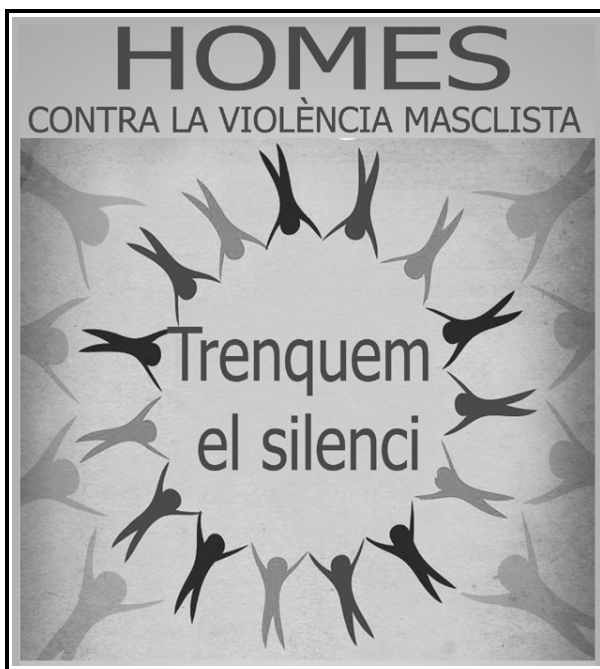
Tal vegada anem una mica saturats de convocatòries, d'accions al carrer, d'expressions simbòliques de les quals tenim tot el dret de dubtar de la seva efectivitat quant al canvi social que es cerca. Ara bé, les accions que agrupen la ciutadania al carrer són un reflex i una expressió del sentit de recerca, expressió de disconformitats, mostra de presència pública del sentir i la recerca solidària i comunitària. Des d'aquesta òptica, ens hem de manifestar, amb la presència personal, per tant fent comunitat i poble, sobre aquelles qüestions que ens preocupen que creiem que cal mostrar com a lluita, reclam, suport solidari, entre altres aspectes.

També a Algaida hi haurà enguany per primera vegada oberta a tothom la possibilitat de participar a una **RODA D'HOMES contra la violència masclista**. Tot i que en el moment de preparar aquestes notes no podem confirmar la data definitiva, inicialment el dissabte dia 19 d'octubre, vos convidam des d'ara a posar cara al rebuig contra aquesta xacra que és la violència contra les dones i que està arrelada en els posicionaments més crònics i estantissos de la masculinitat tradicional.

SOBRE LES RODES D'HOMES, trobareu informació a:

<http://www.ruedasdehombres.ahige.org/>

Per altra banda, a la darrera assemblea de l'associació, el mes de Juny a Biar, Alacant, es va acordar fer una CARTA dirigida al moviments feministes que volem reproduir.

CARTA D'HOMES IGUALITARIS A LES COMPANYYES FEMINISTES

Companyes, amigues,

AHIGE, associació d'homes per la igualtat de gènere, és una organització d'homes compromesos personalment i públicament amb la igualtat i l'eliminació de qualsevol tipus de discriminació per raó de gènere. Considerem que promoure el canvi dels homes cap a postures superadores de la cultura masclista és una contribució positiva i necessària per tal d'avançar cap a la construcció d'una societat més justa i solidària.

El moviment d'homes per la igualtat va sorgir a Europa durant la dècada dels anys 70, dins del mateix moviment feminista. Concretament, van sorgir grups d'homes com a extensió dels grups de dones que ja existien. Així, doncs, des del començament, la nostra vinculació amb el pensament feminista ha estat estreta, tot entenent el feminisme com un nou humanisme que ens incloïa també com a homes.

Conseqüentment, al llarg d'aquests anys hem subscrit les demandes principals dels moviments de dones. Paral·lelament hem anat desenvolupant una mirada de gènere pròpia sobre les condicions de vida i de socialització dels homes, que són a l'arrel de les desigualtats i dels nostres privilegis; també del nostres malestars i dels nostres malviures.

Hem treballat i treballem en la prevenció de la violència d'alguns homes contra les dones i que, creiem, neix d'un clima de permissivitat, resultat de les desigualtats avalades pel patriarcat mil·lenari. Però que també sorgeix d'un clima de por a la creixent llibertat femenina que desconcerta alguns homes educats en el domini. Els homes hem d'aprendre a mirar aquesta llibertat no pas com a una amenaça, sinó com a una oportunitat per a nosaltres, per repensar-nos.

En aquests moments en què la crisi econòmica s'utilitza com a excusa pels sectors més renegats als plantejaments igualitaris, per tal de frenar els canvis que proposem, cal més que mai que establim aliances positives entre totes les persones compromeses amb la igualtat.

Per tot plegat, hem impulsat una mirada vers les polítiques d'igualtat per tal que englobin homes i dones de manera integral i inclusiva. És allò que hem anomenat "perspectiva integral de gènere".

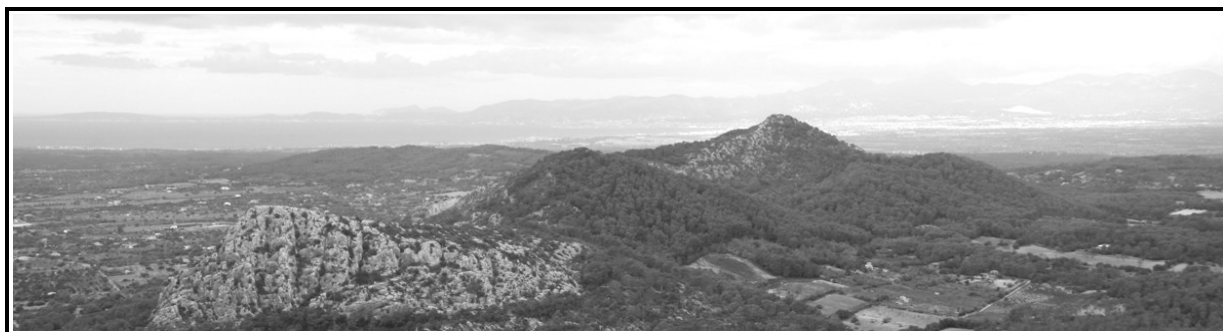
Creiem que és arribat el moment d'adreçar-nos a vosaltres amb la idea d'estrènyer les aliances i complicitats que, d'altra banda, ja existeixen. Volem iniciar un procés de diàleg amb aquelles organitzacions i persones que comparteixin amb nosaltres la idea que les polítiques i accions d'igualtat han d'incloure els homes, comptant amb la població masculina, no tan sols com a causa del problema sinó també com a part de la solució.

En definitiva, us demanem que llegiu el nostre document i ens respongueu si considereu convenient establir un procés de diàleg entre dones i homes cap a la igualtat i la superació de la cultura masclista.

Els vostres companys d'HOMES IGUALITARIS.

Com és habitual, us convidam a seguir el que va publicant-se al Facebook AHIGE Illes Balears, per tal de poder mantenir al dia el que considereu del vostre interès.

PERE FULLANA FALCONER

El narcís (*Narcissus serotinus* L.)

Aquest mes dedicarem l'article a una planta ben curiosa, ja que tot i ser una planta perenne, la seva part visible només dura un parell de mesos, en els quals tanca tot el cicle.

Etimologia: El nom genèric, *Narcissus*, està dedicat al jove *Νάρκισσος* (*Narkissos*), fill del déu *Cepheissus* i de la nimfa *Leiriopè*; que es distingia per la seva bellesa. El nom específic, *serotinus*, deriva del llatí, *serotinus*, -i, que vol dir tardà, és a dir que floreix tard. De fet, l'estació serotinal és la tardor.

Descripció: Planta de la família de les Amaril·lidàcies. És una planta perenne (geòfit), de molt curta durada a la seva fase visible. Així primer apareixen les flors, i, a la vegada que fructifiquen, broten les fulles que s'eixuguen durant l'hivern.

Es tracta d'una planta de fins a 20 cm d'alçada, glabra, amb un bulb esfèric o en forma d'ou. De cada bulb sorgeixen 1 o 2 fulles, de fins a 10 cm de llargària i 1-2 mm d'amplada, de secció cilíndrica o planes, però, en tot cas, de forma linear o filiforme (en forma de fil).

Prèviament a les fulles s'ha format una tija, que portarà les flors, anomenada escapus floral. Aquest escapus té una secció cilíndrica, és una mica estriat i fistulós (buit a l'interior) i forma

entre 1 i 2 flors, molt rarament 3, situades a l'extrem de l'escapus. Durant la fase de creixement, aquestes flors estan envoltades per una fulla o espata una mica més llarga que els pedicels de les flors.

Com deim, cada flor és pedunculada. Les flors presenten un tub llarg que s'obre a la part apical en una successió de peces difícils d'interpretar. El periant està format per 6 peces de color blanc o blanc cremós de les quals 3 corresponen a sèpals i 3 a pètals, però que en estar soldades semblen totes pètals, per això se les anomena com a tèpals, i a la falsa corol·la se la coneix com a perigoni. A la part interior de cadascun d'aquests tèpals s'hi troba una llengüeta de color taronja, de 1-1,5 mm, que forma com una corol·la interior, això es coneix com a paracorol·la i és característica de les Amaril·lidàcies.

L'androceu està format per 6 estams soldats als tèpals. El gineceu està constituït per 3 carpels soldats, i presenta un ovari, un llarg estil i un estigma. L'ovari es troba a la part inferior del tub de la flor, ovari infer, el podem reconèixer mirant la flor per sota, té un

color verd més fosc i està engruixit respecte del tub.

El fruit és una càpsula trilocular que s'obre longitudinalment. Les llavors són negres, lluent, reticulades, de forma ovoïdal i petites.

Floreix bàsicament entre mitjan setembre i principis d'octubre i fructifica poc després. Els fruits són dehiscent, per tant s'obren sols quan les llavors estan madures per dispersar-les.

Creix en les pastures de les clarianes de boscos i garrigues. Són els primers geòfits que floreixen a la tardor, setmanes abans que el safrà bord (*Merendera filifolia* i *Crocus cambessedesii*) i l'orquídia de tardor (*Spiranthes spiralis*), a totes elles els hem dedicat algun article d'*Es Saig*. És una espècie que es distribueix per la Mediterrània i alguns territoris veïns (estenomediterrània). A les illes la trobam a les quatre illes majors, i en totes elles és molt comú. A Algaida és, en principi, una espècie localitzada a la zona occidental del terme municipal, si bé és possible que estigui més estès, ja que la seva època de floració, durant l'època de caça, i el seu hàbitat, en territoris típics de cacera, fa que sigui difícil localitzar-la sense entrar en aquests territoris, amb el consegüent perill que això suposa.

Usos tradicionals: No hem trobat cap ús, segurament per la curta durada de la seva fase aèria.

LLORENÇ GIL

IMATGES DE LA FIRA DE PINA

(Fotografies de Jerònia Pou)

LA MALALTIA PERIODONTAL

En aquest article us seguirem parlant sobre la importància de la higiene bucal de les nostres mascotes. Generalment el mal alè és el primer signe que un ca o moix té una **malaltia periodontal**. Perquè ens entenguem, la malaltia periodontal és la malaltia del teixit que envolta la dent causada per la placa. És la causa més freqüent d'infecció a la boca i pèrdua de les dents en cans i gats.

Com molts de vosaltres ja sabeu, el desenvolupament de la malaltia depèn de molts de factors, com són l'edat, la nutrició, l'estat general de l'animal, la composició de la saliva i el sistema immunitari entre d'altres.

Durant les primeres fases apareix el que coneixem com a **gingivitis**. Segurament que molts de vosaltres sabeu del que es tracta, és la inflamació de la geniva. Es veu la geniva vermella i inflada, si és greu pot haver-hi ferides i sagnat. És l'indicador del començament d'un problema periodontal. Teniu en compte que la inflamació és reversible si s'elimina la causa a temps. Però, si no eliminem la causa, la infecció pot progressar i arribar a l'os que està per davall la geniva i envolta la dent. És el que coneixem com a **periodontitis**. Aquesta malaltia ens provocarà que les dents es moguin a causa de la falta de fixació. Hi ha retracció gingival i queda exposada l'arrel de les dents. Aquesta alteració desafortunadament és irreversible.

Les conseqüències de la malaltia periodontal van més enllà de la **pèrdua de les dents** o el **mal alè** que poden tenir les nostres mascotes. El més greu és que els bacteris que formen part de la placa dental passin a la sang i arribin fins al cor, les articulacions o els ulls i produeixin greus problemes.

En el cor es produeix una infecció de les vàlvules anomenada **endocarditis**, que és molt greu i de pronòstic reservat, ja que el tractament és complex i encara que es tracti la infecció, el dany en les vàlvules és permanent.

En l'ull provoca el que es coneix com a **uveïtis**, una infecció a l'ull. Aquesta malaltia provoca molt de dolor, per la qual cosa els cans tenen tendència a tancar l'ull, presentar-lo més vermell i com a tèrbol.

En les articulacions provoca el que coneixem com a **artritis**, els animals mostren coixesa, les articulacions poden estar inflades i més calentes i generalment hi ha febre i dolor.

El diagnòstic de la malaltia periodontal es fa mitjançant l'exploració de la boca de l'animal. Els símptomes que podem trobar són mobilitat de les dents, abscessos o sagnat de la geniva. Però, a vegades pot ser necessari fer radiografies per veure si l'os està afectat. La periodontitis causa infecció i destrucció de l'os de la

mandíbula que envolta la dent, fent que aquesta es perdi. Els cans de raça petita tenen major risc de presentar fractures de mandíbula, ja que l'os és més petit i es fractura amb més facilitat.

El tractament de la malaltia periodontal és la **neteja i polit de les dents**. És important realitzar-lo abans que els bacteris arribin als òrgans sistèmics, per evitar les malalties que abans us hem comentat (endocarditis, uveïtis i artritis). En funció del grau d'infecció i de les malalties relacionades, serà necessari aplicar un antibiòtic o altres tractaments.

Segur que molts ja ho sabeu, però heu de recordar que una vegada realitzada la neteja de les dents haurem de seguir prenent les mesures de prevenció que ja us vàrem comentar fa unes setmanes. Resumidament, són els ossos específics per netejar les dents, una alimentació adequada, joguines especials, o productes que es mesclen amb el menjar o l'aigua. I el que és més important, realitzar una neteja dental sempre que el vostre veterinari ho consideri necessari.

ORIO DOMÈNECH, veterinari

EL PSM INFORMA

MOCIÓ PER A LA DEROGACIÓ DEL TIL

Al ple del mes de setembre de l'Ajuntament d'Algaida, es va aprovar una moció demanant la derogació del Decret de Tractament Integral de Llengües, el ja famós TIL, amb els vots a favor dels regidors del PSM i del PSOE i en contra dels regidors del PP.

La moció demanava que qualsevol canvi fos consensuat amb la comunitat educativa, que es respectàs l'autonomia dels centres pel que fa a l'elaboració dels projectes educatius i lingüístics i es mantengués l'ús del català tal com disposa la normativa actual, que es dotàs dels recursos necessaris, etc., a més de mostrar el nostre suport als docents del CEIP Pare Bartomeu Pou d'Algaida.

Que el Grup Popular voti en contra de les mocions que presentam tant el PSM com el PSOE entra dins la normalitat, però aquesta vegada esperàvem que atenent la realitat social i lingüística del nostres municipi optassin com a mínim per la abstenció.

No entenem com poden donar l'esquena als mestres d'Algaida que fan vaga defensant l'educació, no entenem com giren l'esquena a una AMIPA que dona suport a les reclamacions fins al punt de buidar l'escola i, sobretot, no entenem com no escolten uns pares que no duen els seus fills a l'escola fins que no es facin les coses ben fetes.

Deu ser que tal vegada els preocupa més quedar bé amb els que manen al seu partit que l'educació dels nostres infants?

BARTOMEU BALLESTER i MARGALIDA PUIGSERVER,
regidors del PSM a l'Ajuntament d'Algaida

El PSM informa

VIDA

A finals del mes passat, va acabar el període de tres mesos, al qual anomenem “estiu”, i del qual ja diguérem que havia destacat per les pluges de meteorits o estels fugaos, que vàrem poder contemplar en dies assenyalats, i on la televisió va prendre part per recordar-nos quins eren els dies en què en caurien més, o almenys jo ho vaig veure.

Aquestes estels que cauen durant un instant són trossos de gel i roca que viatgen per l'espai sense rumb fins que entren a l'atmosfera, i es solen originar desprenent-se d'astres que són més grossos que ells, possiblement per un xoc o un impacte de dos cossos, com per exemple: si cau un gran meteorit a la Lluna, al cap de poc temps ens n'arriben trossets i cauen a la Terra (això ha passat moltes vegades durant la història del nostre planeta).

No obstant això, podeu pensar que alguns d'aquests meteorits provenen de zones molt llunyanes de la galàxia i és aquí on es desperta l'interès per analitzar aquestes pedres, de les quals alguna ha vingut viatjant des de mooolt enfora.

Els científics, a més, creuen que alguna en concret pot contenir molècules, que en alguns casos serien suficientment complexes com per poder-se etiquetar com a “vida”. I possiblement hi hauria una petita probabilitat que fos una alga unicel·lular que s'hauria “conservat” fins a arribar al nostre planeta viatjant dins d'una pedra d'aquestes. Si no creis això darrer, demanau-ho a uns científics de Sheffield, ja que per estrany que paregui, encara que a l'atmosfera del nostre planeta hi hagi bacteris terrestres que han arribat fins a ella “volant” impulsats per moviments de l'aire o per erupcions volcàniques, en els darrers mesos sembla

que aquests anglesos han trobat “una altra cosa”: fragments d'una alga unicel·lular que, per la seva grandària, no hauria pogut arribar a 27 quilòmetres de distància de la Terra. Què creis doncs? Pensau com els científics, que són de procedència espacial? Ells creuen que sí, però encara no s'ha pogut demostrar.

De moment tot són suposicions i una on coincideixen més és que aquests fragments d'alga haurien arribat a l'estratosfera viatjant dins l'entorn humit d'un cometa. Més o menys el que anunciàvem una mica més amunt d'aquestes línies.

I és que el terme “vida” està de moda, ja que el robot Curiosity de Mart, continua essent tema d'actualitat, ja que el seu processador troba que la pols de la superfície de Mart conté aigua i materials orgànics!!

De moment, tot el que coneixem fins ara d'aquest planeta apunta que hi pot haver hagut vida. Tant en aquest cas, com al de l'alga de l'estratosfera, haurem de seguir pendants dels resultats.

G. S.

CAMPANYA DE TARDOR *DIVENDRES D'ESTALVI*

L'Associació de Comerç i Empresa d'Algaida, Pina i Randa i la Regidoria de Promoció Econòmica de l'Ajuntament d'Algaida han organitzat una campanya que té per objecte promocionar el comerç, l'activitat comercial al municipi i que la ciutadania compri a les botigues i empreses locals que ofereixen productes de qualitat.

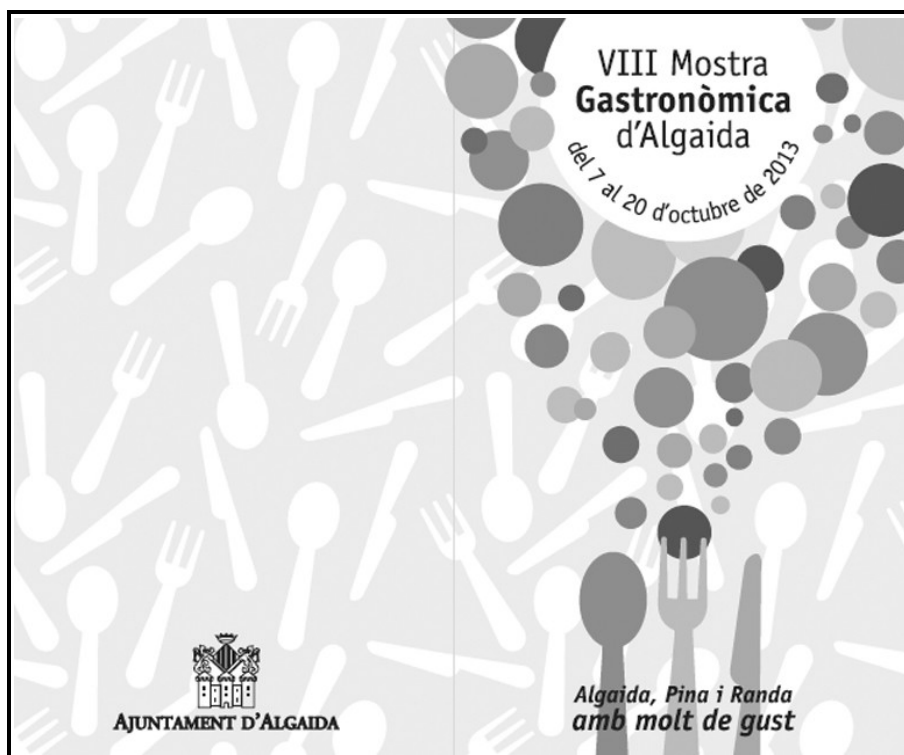
L'objecte de la campanya amb el lema ***“Jo compr al meu poble”*** consisteix que cada divendres, del **18 d'octubre al 29 de novembre**, ambdós inclosos, els negocis participants posen un o dos productes amb oferta especial perquè el clients aprofitin i gaudeixin d'un estalvi.

Tots els comerços adherits a la campanya mostraran un distintiu diferenciador.

NOVES PRESENTACIONS DEL LLIBRE *L'ÀNIMA LLIURE DE NA MARIA COLOMA MAIRATA*

A **Llucmajor**. Dissabte dia 5 d'octubre de 2013, a les 20 h, al Claustre de sant Bonaventura. Farà la presentació Catalina Font, professora de llengua i literatura catalanes de l'Institut d'Educació Secundària de Llucmajor. Hi haurà una lectura dramatitzada i booktrailer a partir d'alguns objectes que parlen de la novel·la.

A **Barcelona**. Dissabte dia 26 d'octubre de 2013, a les 20 h, a la Galeria Esther Montoriol (C. Diputació, 339). Farà la presentació del llibre l'escriptora algaidina Roser Amills. Hi haurà lectura dramatitzada, booktrailer i menjar de Ca Na Mindona. Festa oberta als mallorquins que viuen a Barcelona, especialment als algaidins.

MARIA MIRALLES MAS, DIRECTORA DE LES ESCOLES

La xerradeta d'avui és la quarta seguida, on les entrevistades són dones. És una abús de feminisme, dirà algú; però deu ser la compensació natural d'un temps primer de la revista, quan els protagonistes solien ser majoritàriament del sexe masculí. Repassau l'hemeroteca i ho podreu comprovar.

La nostra entrevistada és la directora del col·legi públic Pare Bartomeu Pou i el motiu és la situació excepcional que viu el món de la docència en aquest inici de curs.

Amb la nostra protagonista, hi parlarem al seu despatx de les Escoles; un lloc emotiu per a l'entrevistador; perquè just allà devora hi havia la classe de Donya Joana, la seva primera mestra d'ara fa més de seixanta anys, que han passat volant. Amb na Maria parlarem de tot quant segueix.

Per començar, qui és la directora de les Escoles?

Som na Maria Miralles Mas i vaig néixer a Ciutat, al barri del Molinar, on encara visc, el 12 de setembre, dia del nom de Maria, de l'any 1971. Mon pare és en Tomeu Miralles i ma mare na Francisca Mas; els dos són de Palma, però el padrí de mon pare era de Montuïri.

A ca nostra som cinc germans; la major és n'Eulàlia, jo som la segona i després vénen na Marta, en Tomeu i en Jaume.

Tenc la diplomatura de mestra en llengua estrangera; d'anglès en el meu cas, que vaig estudiar a l'escola Alberta Giménez i ja fa catorze anys que em dedic a la docència.

Per què estudiares magisteri i no una altra carrera?

Resulta que quan havia de fer COU, quan tenia desset anys, el vaig estudiar als Estats Units i a la tornada no sabia quina carrera estudiar, no ho tenia gens clar. Però per guanyar quatre duros per gastar, durant l'estiu vaig fer classes particulars d'anglès a un parell d'alumnes i, com que vaig veure que me'n desfeia bastant bé, finalment vaig escollir aquesta carrera docent, amb l'avantatge que ja tenia el fonaments de l'anglès americà.

A quins llocs has fet feina?

Al principi, com que des de la Conselleria no

em cridaven, vaig fer feina a l'aeroport; fins que devia ser l'any 1999, ja em cridaren d'interina per escola a Cala Millor. He fet feina també a Campos, després a Lluçmajor. Llavors vaig passar per Algaida d'interina, després me'n vaig tornar, i estant a Lluçmajor, vaig aprovar les oposicions l'any 2006, on hi vaig fer les pràctiques i de mestra fins al 2009. Després va ser quan vaig triar la plaça

definitiva a Algaida.

Per què precisament a Algaida?

Perquè ja hi havia estat d'interina i m'havia agradat molt el tipus d'alumnat i la gent d'aquí. Jo tenia ben clar que no volia travessar Palma per anar a fer feina. Tampoc m'agradava treballar dins l'ambient d'una gran ciutat. M'agraden els pobles i el Molinar, encara que sigui una barriada perifèrica de Ciutat, conserva un regust de poble. Algaida em cau a prop, està molt ben comunicat, aquí havia trobat bon ambient i per això vaig decidir tornar.

Quin temps fa que ets la directora?

Aquests dos darrers anys l'equip directiu ho hem estat de forma extraordinària; perquè la directora anterior se'n va anar sense haver acabat el seu mandat. També perquè a mi em faltaven uns anys d'antiguitat al centre per poder exercir com a directora. No hi va haver cap altra candidatura, va ser quan ens nomenaren per dos anys i ara ens han renovat per quatre. La cap d'estudis és na Maria Francisca Osuna i la secretària és na Catalina Sastre.

Com funciona l'escola a nivell intern?

En general funciona com una gran família, al meu parer; perquè veig que la gent que ve de fora o per un any d'interins, s'hi troben a gust i s'integren. El claustre de mestres ens entenem molt bé; tenim les nostres discussions o les nostres diferències, però hi ha molt bona sintonia.

Gràcies a la reforma que es va fer tenim espai suficient. Ens falta dotació de mobiliari; la darrera remesa ens arribà dia setze passat amb cadires, taules i armaris. Hi tres cursos de tercer, perquè a segons quins nivells ja són tres línies, i un d'ells no té pissarra digital. La Conselleria ens hauria d'haver dotat fins al segon cicle i no ha pogut ser. Ens hem espavilat i mitjançant una editorial, que ens ha fet descompte, hem aconseguit aquesta pissarra que ens faltava.

A infantil tenim espai, però les aules són petites i tenim vint-i-set nins per aula, amb un

Una Xerradeta amb...

infant que té necessitats educatives i també necessitam un altre mestre. Tenim un mestre addicional (més u), però si passa a fer de mestre, ens quedam sense substitut, perquè l'altre més u d'infantil és la que fa de secretària i, amb les retallades, no substitueixen els càrrecs directius. La mestra de suport a primària, que és l'única que té el B-2 d'anglès, haurà de deixar el suport per fer la plàstica en anglès.

Però no diuen des de la Conselleria que hi ha places suficients d'anglès?

Això és el que va dir en Bauzà a l'entrevista que li feu n'Àngels Barceló per la Ser, però la realitat és una altra. Aquí es va jubilar un mestre d'anglès dia denou, i el substitut havia d'incorporar-se l'endemà, però des de la Conselleria ens deien que no en tenien. Quan tenim una baixa de llarga durada, t'han d'enviar un substitut, però no l'envien fins que no han passat deu dies lectius, que són dues setmanes senceres; això vol dir que els alumnes estan aquest temps amb un mestre

diferent cada hora i aquest mestre deixa de fer suport a les altres aules. Anam ofegats, estam frustrats, decebuts, perquè no ens deixen fer bé la nostra feina i els que hi perden són els alumnes.

Quines relacions teniu amb l'AMPA de l'escola?

Molt bones, en tot moment col·laborem ja sia per festes, per actes culturals... si necessiten l'edifici per a qualsevol assemblea els horabaixes. Ara mateix amb les mobilitzacions, o per actes informatius, cap problema.

Cada mes o mes i mig, tenim reunió entre l'AMPA i la direcció. Si és necessari avançar-les, es fa. Si n'hem de fer dues, també es fan i cap problema. És molt important que hi hagi bona sintonia, és bàsic.

De l'aplicació del tractament integrat de llengües, el famós TIL, què en penses?

Jo, com que és la meva especialitat, som pro-anglès i és evident que tenim un sistema educatiu que no ajuda a l'ensenyament d'una llengua estrangera. Però no per això hem de voler que se'ns apliqui un projecte que no té ni cap ni peus; sense recursos ni personal adequats.

Ja no podem ni dir que el vertader transfons d'aquest decret és per arraconar el català; perquè si ho insinuem, ja som uns radicals. És ver que el sistema educatiu necessita una capgirada de dalt a baix i l'anglès s'hauria d'ensenyar oralment a partir dels tres anys, a poc a poc, progressivament i, si pogués ser, millor amb mestres nadius.

Creus que el nivell B és suficient per ensenyar en anglès?

Jo tenc més que el nivell B, i no em veig capacitada per ensenyar matemàtiques en anglès i transmetre als meus alumnes tot allò que podria fer en català, o en castellà mateix. Perquè clar, no és traduir; és transmetre conceptes, transmetre uns coneixements, uns valors que has d'estar educada per a fer-ho bé. Gent com jo, per ventura està mínimament preparada per ensenyar a Primària; però a

ESO és sagnant fer en anglès Filosofia, Geografia, etc. I si el mestre és bo, encara ha de ser més frustrant, perquè llavors els alumnes no tenen nivell per entendre les seves explicacions, llavors no aprenen ni anglès, ni l'assignatura que els estan ensenyant.

Fa anys que s'està posant en pràctica un programa que es diu Seccions Europees i les escoles que ho volien fer, s'hi adherien. Llavors la Conselleria et dotava de més mestres i, des de petits, ja feien la plàstica en anglès i aquest grup anava pujant fins a sisè curs. Ara amb això del TIL, aquest programa desapareix i ni s'ha analitzat si funcionava o no. Crec que era una primera passa que es podia haver estès a totes les escoles i sense crear cap problema.

Em sap greu ser tan crítica, però vull tocar de peus a terra i vull contar la realitat; no se'n sortiran amb aquest decret.

Amb l'aplicació del TIL, què pot passar?

Que entrarem dins l'aula, amollarem l'explicació en anglès i si els mestres hem de ser honests, el 90% suspendrà i no tenim fetge perquè això passi; n'hauré d'aprovar la meitat i no hauran après quasi res. Si passa això s'ompliran la boca per dir que el TIL ha estat un èxit i, en realitat, el fracàs escolar haurà augmentat. Els nins rebran les conseqüències de l'aplicació d'una mesura imposada per quatre senyors, que fa molts anys que no han entrat dins una aula.

I això quina solució té, vaga indefinida?

La vaga indefinida és una aposta molt forta; és una aposta que és blanc o negre, que la guanyes o no la guanyes. Actualment s'ha convertit en una mobilització general on ja s'ha implicat tota la societat, ja no només som mestres; hi ha els pares, els inspectors ja feren un comunicat, la Universitat, l'Escola Oficial d'Idiomes, etc. És una mobilització que no s'havia vist mai i per diumenge que ve (dia 29), s'espera una gentada a la Plaça d'Espanya.

Tota aquesta moguda era difícil de preveure, perquè als mallorquins ens costa molt sortir al carrer, tenim fama de ser molt passius; ens

agrada més veure-ho des del sofà. Avui s'havia d'aprovar oficialment el TIL (dia 24) i ja veurem què passarà.

Les dues darreres xerrades que he tingut amb Inspecció, han estat d'amenaça. "O fas això o t'obrirem un expedient, tu ets adulta i saps les conseqüències que t'esperen". Així de clar m'ho digueren, quan el juliol els vaig dir que no volia posar en marxa un projecte lingüístic que, segons la llei, no havia aprovat el Consell Escolar. A mi, com a directora, m'obliguen a refer el projecte que va presentar el Consell Escolar i votar-hi a favor, encara que el Consell Escolar el rebutgi; és a dir que jo en aquests moments no som mestra, som administració. És el mateix cas que els directors d'institut expedientats a Maó.

Avui mateix m'han telefonat des de la Conselleria per assabentar-se si complíem el 30% dels serveis mínims, després de quinze dies que no m'agafaven el telèfon.

Per acabar. Vols afegir qualche cosa més?

Que estic molt contenta del gran esforç que estan fent les famílies, així com també de la comunitat educativa. Ja sabem que no ho podem fer bé per a tothom; sempre hi haurà gent que facis el que facis, t'ho reauran. Sabem que hi ha pares que voldrien poder començar les classes el més aviat possible. També n'hi ha d'altres que no durien els infants, per solidaritat amb els mestres, i els duen perquè no els queda altre remei, perquè han d'anar a fer feina; fins i tot es disculpen. Totes aquestes postures són perfectament comprensibles i s'han de respectar.

Amb na Maria Miralles parlarem una estona no molt llarga, però molt intensa i, per això, aquest pic, no hem hagut de resumir quasi res.

Maria, gràcies per la teva amabilitat, que la problemàtica que ara teniu es resolgui bé; que la comunitat educativa en surti reforçada d'aquest torcebraç amb aquest govern fatxenda que hem de suportar i molta sort i salut per al futur.

MIQUEL SASTRE PUJOL FIOLET

